

Két felmérés a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem oktatóinak és kutatóinak informálódási szokásairól

Az itt közölt beszámoló tanúságtétele: az alkotó értelmiségi rétegek számára tizenvalahány év nem sok, hogy meghatározó módon változzanak meg tájékozódási igényeik és szokásaik. Ehhez nem elég az információkínálat látványos korszerűsödése, de még a felsőoktatás és kutatás követelményeinek szigorodása sem. Szakmánknak a lassú változáshoz annyi köze van, hogy propagandája nem volt elég következetes, állandó és szemléletes az új lehetőségek igénybevételét illetően. Ma sem az. (Erre egyébként a beszámoló is tartalmaz néhány önkritikus mondatot.)

A felmérések célja

A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem (KÉE) oktatói és kutatói körében első alkalommal 1981-ben végeztünk informálódási igény-, illetve szokásfelmérést, majd ezt – kisebb változtatásokkal – 1993-ban megismételtük.

Az első felmérés során, kapcsolódva akkori hálózati központunk, az Agroinform által kezdeményezett vállalkozáshoz, mindenekelőtt az általa újonnan elindított SDI-szolgáltatás, a külföldi mágnesszalagokra alapozott AGIT iránti érdeklődés mértékére, illetve arra voltunk kíváncsiak, hogy oktatóink és kutatóink milyen más hasonló szolgáltatásokat vesznek még vagy helyette igénybe.

Az első felmérést követő majdnem 13 év alatt a számítógépes információforrások nyújtotta lehetőségek nagymértékben kibővültek, maguk a források pedig a Központi Könyvtár szolgáltatásait tették változatosabbá és (potenciálisan legalábbis) hatékonyabbá. A második felmérés célja az volt, hogy megtudjuk: az oktatók és a kutatók mennyire ismerik és használják ezeket, illetve mennyire változtak-változnak meg ezáltal informálódási szokásaik.

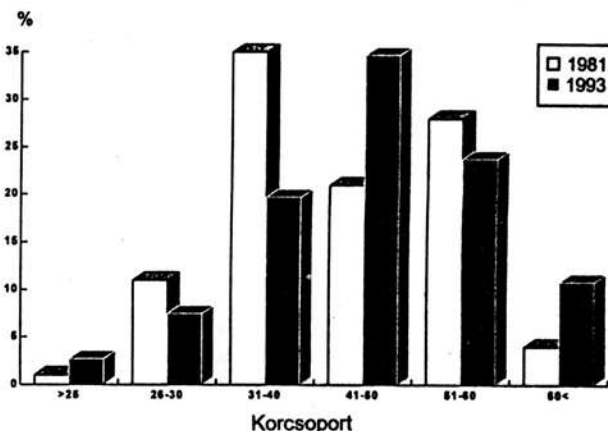
A felmérések módszere

Mindkét vállalkozásunk kérdőíves felméréssel indult. A kérdőíveket név nélkül, a feltett kérdésekre előre megadott válaszok aláhúzásával, illetve rangsorolásával kértük kitölteni. Ezeket az űrlapokat – az oktatói-kutatói létszámnak megfelelő példányban – a tanszékvezetőkhez juttattuk el. 1981-

ben 235, 1993-ban pedig 287 kérdőívet küldtünk szét. A válaszadók száma 195, illetve 147 volt, ami 83, illetve 51%-os tényleges részvételnek felel meg.

A kérdőívek feldolgozása

A feldolgozást a kérdőív egyes kérdéscsoportjában kapott válaszok összegezésével végeztük el, mindig a fontosabbnak látszó összefüggések kiemelése mellett. Itt a szövegben az 1993-as adatokat a szükséges helyeken dőlt betűs írásmóddal különítettük el az 1981-esektől. Egyébként a legtöbb vonatkozásban ábrákba és táblázatokba sűrítjük az eredményeket, ami különösen szemléletesé teszi a két felmérés eredményeinek hasonlóságait és különbözőségeit.

1. ábra A résztvevők korcsoportok szerinti megoszlása

Az 1. ábra az 1981. és az 1993. évi résztvevők korcsoportok szerinti megoszlását mutatja be. Míg 1981-ben a 40 éven aluliak az összes résztvevő 47%-át képviselték, addig ez az arány 1993-ban 30%-ra csökkent.

A legmagasabb iskolai végzettséget tudakoló kérdésre adott válaszokból az derült ki, hogy a 195 / 147 főből egyetemi diplomával 190 / 142 fő rendelkezik, ami 97,4 / 96,6%-nak felel meg. A főiskolai diplomával rendelkezők aránya pedig 2,6 / 3,4%. A válaszadók 11,8 / 8,8%-ának volt második diplomája. Az egyetemet végzettek szak szerinti összetételét az 1. táblázat tünteti fel.

1. táblázat
Az egyetemi diplomák szak szerinti megoszlása

Szak	1981	1993
Kertészeti	87	51
Műszaki	36	33
Természettudományi	34	21
Agrár	23	12
Tartósítóiipari	11	18
Közgazdaságtudományi	7	5
Társadalomtudományi	5	6

A résztvevők munkahelyi beosztása 1981-ben és 1993-ban a 2. táblázat szerint szóródott. Legtöbbjük egyaránt végez oktató- és kutatómunkát. Csak kutatóként tevékenykedett 16 / 10 személy, azaz a mintasokaság 8,2 / 6,8%-a. 1981-ben nem akadt kizárólagos oktató, viszont 1993-ban 8 fő is.

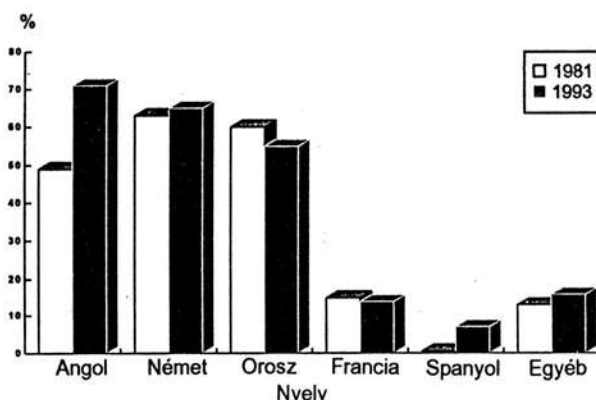
2. táblázat
A résztvevők egyetemi beosztása

Beosztás	1981		1993	
	fő	%	fő	%
Egyetemi tanár	21	10,8	11	7,5
Docens	26	13,4	35	23,8
Adjunktus	75	38,5	29	19,7
Tanársegéd	14	7,2	18	12,2
Gyakornok	3	1,5	–	–
Tudományos főmunkatárs	3	1,5	8	5,5
Tudományos munkatárs	23	11,8	12	8,2
Tudományos segédmunkatárs	15	7,7	9	6,1
Egyéb	12	6,1	24	16,3
Nem válaszolt	3	1,5	1	0,7
Összesen	195	100,00	147	100,00

A nyelvtudásra vonatkozó kérdés válaszai a 3. táblázatban összegeződnek, amit egy grafikon (2. ábra) segítségével külön is szemléletessé tettünk. Kiténik belőle: a két felmérés közötti időszakban az angol nyelvet tudók-értők aránya jelentősen megnőtt. Csökkent az oroszul, emelkedett a spanyolul tudók száma és aránya. Elég sokan több idegen nyelvet is tudnak vagy legalábbis értenek.

3. táblázat
A résztvevők nyelvtudása

Nyelv	1981		1993	
	fő	%	fő	%
Angol	95	24,4	105	31,4
Német	122	31,4	95	28,4
Orosz	116	29,8	81	24,2
Francia	29	7,5	21	6,3
Spanyol	1	0,2	10	3,0
Egyéb	26	6,7	23	6,7
Összesen	389	100,00	335	100,00

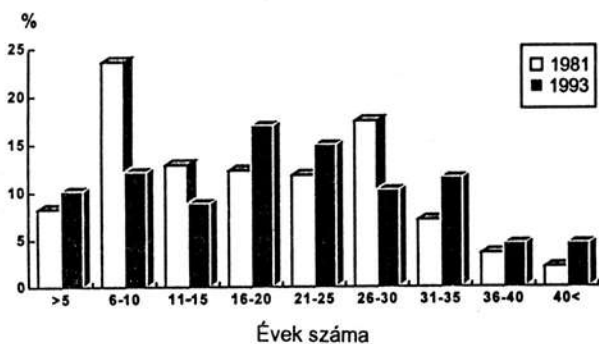
2. ábra A résztvevők nyelvtudásának szemléltető ábrázolása

Erről a 4. táblázat tanúskodik. Összességében megállapíthatjuk: a második felmérés megnövekedett nyelvtudási trendet tükröz.

4. táblázat
Beszélt és olvasva értett nyelvek a résztvevők körében

Nyelvek száma	1981		1993	
	fő	%	fő	%
1	60	30,8	29	19,7
2	80	41,2	64	43,5
3	33	16,9	38	25,8
4	14	7,1	9	6,1
5	3	1,5	2	1,4
6	–	–	1	0,7
12	–	–	1	0,7
Egyet sem tud	3	1,5	3	1,5
Nem válaszolt	2	1,0	–	–
Összesen	195	100,00	147	100,00

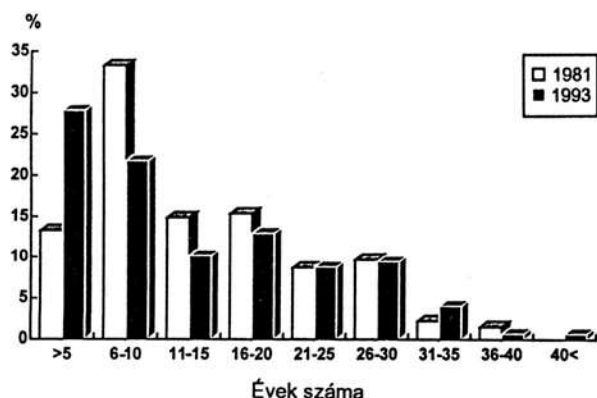
A szakterületen eltöltött évek száma szerint a résztvevők a 3. ábrának megfelelően strukturálódnak. A grafikonból látható, hogy 1981-ben a 6–10 és a 26–30 év, 1993-ban pedig a 16–25 év közötti kategóriának a legmagasabb aránya. Ez nagyjából egybeesik az oktatók és kutatók kor szerinti megoszlásával.

3. ábra A szakterületen eltöltött évek szerinti megoszlás

Az egyetemi munkaviszonyt megelőzően a résztvevők közül 71 / 49 fő (36,4 / 33,3%) a természetben dolgozott, kutatóintézetben pedig 31 / 54 fő (16,0 / 36,7%). Az egyéb kategóriában szerepel még más oktatási intézmény (17 / 11 fő), az igazgatás (9 / 3 fő), és valamilyen vállalat (4 / 4 fő).

A résztvevőknek a KÉE-n eltöltött szolgálati idejét a 4. ábra szemlélteti. Az adatokból megállapítható, hogy az érintettek fele 10 évnél hosszabb ideje dolgozott, illetve dolgozik az egyetemen.

4. ábra A résztvevők megoszlása az egyetemen eltöltött idő alapján

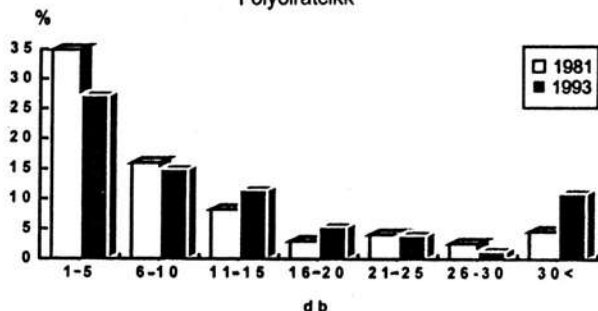
Az elmúlt 5 évben végzett szellemi tevékenységről többféle adat is van. Így az egyénileg és kooperációban elkészült könyvekről az 5. táblázat ad tájékoztatást. 1981-ben a válaszadók 44%-a számolt be könyv írásáról, 1993-ban pedig mindössze 16,3%-a. Jegyzet írását 10 / 8 fő jelezte.

Az 5. ábrán azt közöljük, hogy a résztvevők milyen publikációs és egyéb szellemi tevékenységet folytatnak. A vizsgált személyek közül 1-3 szabadalma van 16 / 24 főnek, két szabadalommal 8 / 0, hárommal 1 / 0 fő, ennél többel 4 / 15 fő rendelkezik. Az egyéb kategóriában szerepelt még szakkönyv fordítása (2 / 0 fő), doktori, illetve kan-

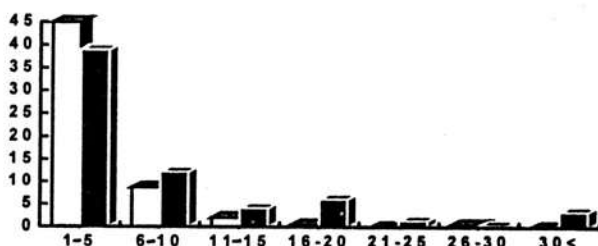
5. táblázat
A résztvevők által írt könyvek száma

Könyv (db)	1981 fő	1993 fő
1-3	72	17
Társzerzőként	5	5
Könyvrészlet	7	4
4-6	10	4
7-10	4	3
Könyvrészlet	2	1
Összesen	86	24

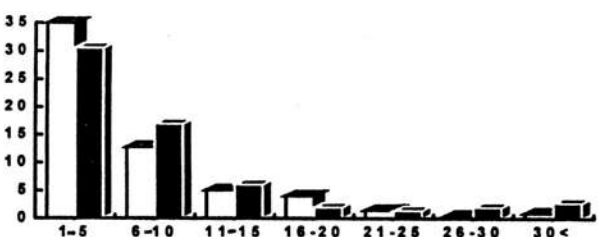
Folyóiratcikk

Előadás

Kutatási jelentés

5. ábra A résztvevők publikációs és egyéb szellemi tevékenysége

didátusi értekezés írása (6 / 3 fő), tanulmány készítése (7 / 4 fő), ismeretterjesztő előadás és/vagy cikk vállalása (5 / 2 fő), szakvélemény nyújtása (2 / 4 fő). 1993-ban újabb kategóriák is megjelentek a válaszok között, mint például: szaktanácsadás (1 fő), poszter (3 fő), számítógépes módszer (1 fő), video-oktatófilm (1 fő), OMFB-bírálat (1 fő).

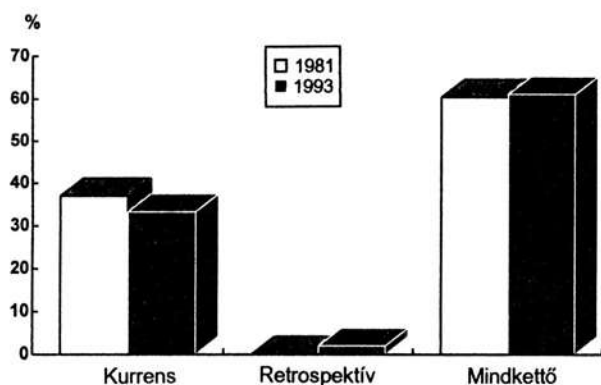
Össességében nehéz megállapítani, hogy többet vagy kevesebbet publikálnak-e a KÉE okta-

tói-kutatói. A válaszokból mindenesetre kitűnik, hogy a publikációfélelések és más szellemi elfogultságok sokkal változatosabbak lettek.

* * *

Eddig arról volt szó, hogy a két felmérés folyamatában a résztvevők különböző objektív paramétereiből milyen csoportosítások és megoszlások adódnak. A következőkben a résztvevők megvalósította szubjektív tájékoztatási igények és tájékoztatói szokások értékelése kerül a dolgozat érdeklődésének homlokterébe.

Az oktatók-kutatók többsége a kurrens és a retrospektív tájékoztatást egyaránt igényli. Elég népes a csak kurrens tájékoztatást igénylők tábora, míg a csak retrospektív tájékoztatás mellett szavazóké igencsak minimális (6. ábra). Az ábrából egyébként az is kitűnik, hogy az igényelt szolgáltatási módokat tekintetében 1981-hez képest nem történt jelentős változás.

6. ábra A tájékoztatás igényelt módjai

A szakirodalom tanulmányozására fordított időre, illetve a tájékozottság érzésére vonatkozóan a legtöbben (30 / 40%) úgy nyilatkoztak, hogy heti 3–5 órai szakirodalmazást tartanak elégségesnek a jó tájékozottság megszerzéséhez.

Az információközlés általunk megadott három lehetséges formája (bibliográfiai adat, bibliográfiai adat+referátum, elemző-értékelő feldolgozás) közül a részt vevő személyek a 6. táblázatban feltüntetett kombinációkat – mint az általuk legpreferáltabbakat – közölték válaszul. A válaszokból egyértelműen kiderült, hogy a bibliográfiai adatok + referátum forma volt és maradt a legkedveltebb.

Az információszerezés forrásaira vonatkozó kérdésnél hat lehetséges válasz szerepelt. Ezeknek rangsorolását a belőlük nyert információk mennyisége és fontossága szerint kértük megadni. Itt az első két helyre sorolt válaszok alapján a 7. táblá-

zatban látható sorrend alakult ki, amely tanúsítja: a szakirodalom tanulmányozása minden információszerezési módozatban szerepel. Kiderül az is, hogy két módozaton belül nőtt az előadások, konferenciák, kongresszusok, ankétok stb., illetve a hazai és külföldi tapasztalatcsere szerepe.

6. táblázat

Az információközlés kívánatos formái

Választott forma	1981		1993	
	fő	%	fő	%
Csak bibliográfiai adat	4	2,1	15	10,2
Csak bibliográfiai adat + referátum	99	50,8	70	47,5
Csak elemző feldolgozás	53	27,1	31	21,1
Bibliográfiai adat és bibliográfiai adat + referátum	1	0,5	1	0,7
Bibliográfiai adat és elemző feldolgozás	3	1,5	3	2,1
Bibliográfiai adat + referátum és elemző feldolgozás	24	12,3	18	12,2
Csak témadokumentáció	–	–	2	1,4
Csak referátum	–	–	2	1,4
Mindhárom	6	3,1	4	2,7
Nem válaszolt	5	2,6	1	0,7
Összesen	195	100,00	147	100,00

7. táblázat

Az információszerezés legfontosabb forrásai

Forrás	1981		1993	
	fő	%	fő	%
A szakirodalom tanulmányozása és szakemberekkel folytatott személyes beszélgetés	63	32,3	32	21,8
A szakirodalom tanulmányozása és előadások, kongresszusok, konferenciák, ankétok stb.	45	23,0	41	27,9
A szakirodalom tanulmányozása és szervezett továbbképzés	13	6,6	7	4,8
Szakemberekkel folytatott személyes beszélgetés és a szakirodalom tanulmányozása	11	5,6	8	5,4
A szakirodalom tanulmányozása és hazai, illetve külföldi tapasztalatcsere	–	–	12	8,2

A következőkben a szakirodalom tanulmányozásához igénybe vett források – eredeti közlemények hivatkozásai, bibliográfiák és referálólapok – fontossági sorrend szerinti megjelölését kértük. 1993-ban e pontot a számítógépes adatbázisok lekérdezésével bővítettük ki. E tekintetben az első és második helyre rangsorolt források figyelembevételével kialakult sorrendet a 8. táblázat mutatja be. A megkérdezettek 10%-a jelölte meg első vagy második helyen a számítógépes lekérdezést. 26 fő a harmadik, illetve a negyedik helyen említi ugyanezt. Egy fő kizárólag így jut információhoz.

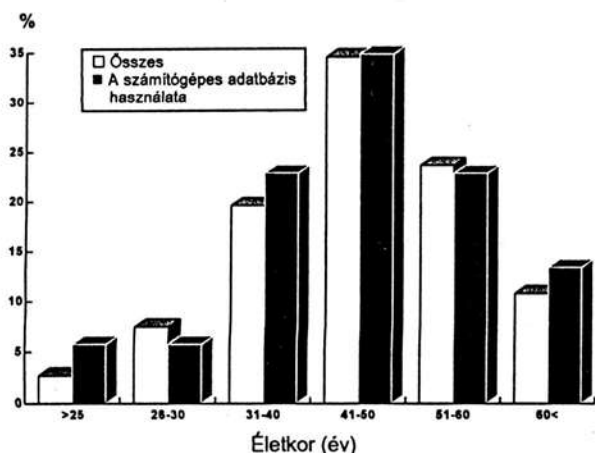
8. táblázat

A szakirodalom tanulmányozásához vezető legfontosabb források

Forrás	1981		1993	
	fő	%	fő	%
Eredeti közlemények és referáló folyóiratok	63	32,3	37	25,2
Referáló folyóiratok és eredeti közlemények	39	19,9	16	10,9
Referáló folyóiratok és bibliográfiák	16	8,2	9	6,1
Eredeti közlemények és bibliográfiák	12	6,1	17	11,6
Bibliográfiák és referáló folyóiratok	8	4,1	1	0,7
Bibliográfiák és eredeti közlemények	3	1,5	3	2
Számítógépes adatbázisok és eredeti közlemények	-	-	4	2,7
Eredeti közlemények és számítógépes adatbázisok	-	-	7	4,8
Referáló folyóiratok és számítógépes adatbázisok	-	-	4	2,7

A kérdőíven kértük a résztvevők egyetlen belüli munkahelyének megnevezését is. Ezáltal vált kimutathatóvá, hogy a KÉE szervezeti egységeinek több mint felében használnak számítógépes adatbázist. Mégis, ezeken a tanszékeken és munkahelyeken dolgozók közül sem mindenki ismeri a kollégák használt adatbázisokat.

A számítógépes adatbázisokat használók korcsoport szerinti megoszlását elég hűen követi az összes megkérdezettre vonatkozó 7. ábra.

7. ábra A számítógépes szolgáltatásokat használók korcsoportja

Az információszerzés fő forrásaira nézve két lehetőségéről volt szó: a saját erőből történő információgyűjtésről, és a szervezett információszerzés igénybevételéről. Ezek rangsorolása alapján a 9. táblázat szerinti sorrend alakult ki. Az 1981-es válaszok feldolgozásakor megállapítottuk, hogy a 11 fő közül, aki elsősorban a szervezett informá-

ciószerzést vette igénybe, 7 fő nem nevezett meg egyetlen általa igénybe vett szolgáltatást sem. Ebből arra a következtetésre jutottunk, hogy a kérdés felvetése nem mindenki számára volt egyértelmű, illetve nem mindenki volt tisztában a fogalom jelentésével. Különböző lényeges különbség a régebbi és az újabb felmérés hozta eredmények között.

9. táblázat

A saját információgyűjtés és a szervezett információszerzés igénybevételének viszonya

Forrás	1981		1993	
	fő	%	fő	%
Saját maga végzi az információk gyűjtését, és szervezett információszerzést vesz igénybe	111	57,1	78	53,0
Csak saját maga végzi az információk gyűjtését	67	34,3	55	37,4
Szervezett információszerzést vesz igénybe, és saját maga végzi az információk gyűjtését	11	5,6	9	6,2
Csak szervezett információszerzést vesz igénybe	3	1,5	3	2,0
Nem válaszolt	3	1,5	2	1,4
Összesen	195	100,00	147	100,00

Oktatóink és kutatóink – természetesen – más könyvtárakat is látogatnak. Válaszaik alapján kiderült, hogy mind 1981-ben, mind pedig 1993-ban főleg a tanszéki, illetve az intézeti könyvtárakat vették igénybe. A KÉE Központi Könyvtára lett a harmadik ebben a sorban. Ezután következnek a „külső” könyvtárak, az OMGK (új nevén Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ), az OMKDK (új nevén OMIKK), az OSZK, a BME, az MKKE (új nevén BKE), az ELTE, az MTA Könyvtára, valamint a szak-kutatóintézetek könyvtárai.

Az Agroinform SDI-szolgáltatására vonatkozó kérdés természetesen csak az 1981-es felmérésben szerepelt. Ekkor információkat szeretnénk volna kapni az újonnan indult szolgáltatás, az AGIT iránti érdeklődésről (10. táblázat), illetve arról, hogy a KÉE oktatói és kutatói milyen más hasonló szolgáltatásokat vesznek igénybe (11. táblázat). E kategóriában 19 fő szakmai referálólappal, illetve témafelügyelés igénybevételét jelezte még.

10. táblázat

Az AGIT-szolgáltatás igénybevétele

AGRIS	9 fő
CAB	27 fő
IFIS	7 fő
IRL	1 fő

11. táblázat

Más SDI-szolgáltatások igénybevétele

MTA	3 fő
ASCA	11 fő
ASCATOPICS	8 fő

A résztvevők közül 21 főnek nem volt szüksége efféle szolgáltatásra, 79 fő (40,5%) pedig nem is ismerte az Agroinform SDI-szolgáltatásait. A nem ismerők nagy száma láttán felmerült a kérdés: talán nem volt megfelelő a tájékoztatás az új szolgáltatásról, habár a Központi Könyvtár minden szervezeti egységnek részletes ismertető körlevelet küldött ki a számítógépes témafigyelésről. Valószínű, hogy a tanszékeken ez a körlevél nem jutott el minden oktatóhoz és kutatóhoz. Rajta kellett volna lenni, hogy eljusson.

1993-ban három új kérdéssel bővült a kérdőív. Az elsőben a használt számítógépes információforrások megnevezését kértük. A válaszadók közül 47-en (32%) használtak ilyen forrásokat. A 12. táblázat mutatja be, hogy melyeket.

12. táblázat

Az igénybe vett számítógépes információforrások

Forrás	Fő
Külföldi szolgáltatóközpontok	5
DIALOG	2
CAS-ONLINE	2
QUESTEL	2
STN-International	1
CD-ROM	7
A Központi Könyvtár adatbázisai	23
Egyéb könyvtárak adatbázisai	20

A Központi Könyvtárban, illetve más könyvtárakban használt CD-ROM-ok a következők voltak: DAO, SCI, AGRICOLA, PASCAL, BOOKS-IN-PRINT, AGRIS, CAB, MEDLINE, FSTA. Egy fő veszi igénybe az MTA Könyvtárának adatszolgáltatását az ISI ASCA adatbázisból.

Az egyéb könyvtárak, ahol ezeket az adatbázisokat a résztvevők használják: OMIKK, OMgKDK, BME Könyvtár és Tájékoztatási Központ, az MTA Könyvtára, a BKE Központi Könyvtára, a KSH Könyvtára, és az iparági kutatóintézetek könyvtárai.

15-en nem neveztek meg konkrét adatbázist, 9-en pedig nem válaszoltak e kérdésrészletre.

91 fő (62%) még 1993-ban sem vett igénybe semmiféle számítógépes információforrást. Közülük 77-en (52,4%) azért nem, mert nem ismernek ilyet, 7-nek pedig nincs rá szüksége. 5 fő azt válaszolta, hogy más szolgáltatásokat vesz igénybe. Többen tartották drágának és nehezen hozzáférhetőnek az információszerzés e módját. A szolgáltatásokat nem ismerők magas aránya nyilvánvaló-

vá tette számunkra, hogy lépéseket kell tennünk e korszerű lehetőségek átfogóbb és szélesebb körű propagálása érdekében.

A következő kérdés az IIF-hálózaton keresztül elérhető hazai adatbázisok használatára vonatkozott. A résztvevőknek mindössze 4,1%-a (azaz: 6 fő) veszi igénybe ezeket az adatbázisokat, de közülük egyetlenegy személy sem nevezett meg akár egyet is. A nem használók csoportjából 110-en nem is ismerik őket, 15-nek pedig nincs rájuk szüksége. Van, aki az elérhetőséget találja nehéznek, illetve van olyan is, akit a gyakorlat vagy a belépési jog hiánya gátol meg a használatban. 8 fő nem válaszolt az e vonatkozásban feltett kérdésre. A válaszokból kitűnik, hogy e téren ugyancsak intenzívebb propagandát kell kifejtenünk.

Az utolsó új kérdésben az IIF-hálózat által biztosított hazai és külföldi levelezési szolgáltatások megítélése felől faggatóztunk. A válaszokból kiderült, hogy a hazai levelezést 5 fő, a külföldit 2 fő, mindkettőt pedig 8 fő használja (ez összesen 10,2%). Az iméntiek közül ketten mégis a telefaxot értékeli többre. 105 személy nem ismeri, 6 pedig szükségtelennek véli a levelezés kínálta lehetőségeket.

„Záróakkordként” a kérdőívben felvetett témákra kértünk észrevételeket. Ezeket több csoportba lehet sorolni.

- A résztvevők közül sokan kérnek tájékoztatást a rendelkezésre álló információs rendszerekről.
- Jó volna megkapni az egyes szakterületekről készült referátumok listáit.
- Miért nehézkes kissé, és miért olyan költséges a számítógépes adatbázisok igénybevétele?

A mérvadó válaszokon kívül a kérdőívekre és a könyvtári munka általános menetére vonatkozóan is kaptunk több „fricskát”.

Befejezésül

A felmérésekből adódott ismeretek alapul szolgáltak és szolgálnak a könyvtári információs hálózat megfelelőbb módszerekkel való működtetéséhez, az információáramoltatás továbbfejlesztéséhez, összességében a könyvtári munka javításához.

Az 1981-es felmérést követően két területen tettünk konkrét intézkedéseket:

1. Mivel a felmérésből az tűnt ki, hogy egyfajta tájékozatlanság van az Agroinform SDI-szolgáltatásának mibenlétével és igénybevételeivel kapcsolatban, a KÉE házi lapjában, a *Kertészmemőkben* részletes ismertető cikket jelentettünk meg róla.
2. Mivel a feldolgozás során az is kiderült, hogy a bibliográfiai adat + referátum tekinthető az információszerzést elindító fő formának, az

egyetemre járó referáló folyóiratokból és bibliográfiákból ismertető kiadványt tettünk közzé.

Az 1993-as felmérés nyomán megállapíthatjuk, hogy az informálódási igények sok tekintetben nem változtak 1981 óta. Az információhoz jutás terén némiképpen felértékelődött az előadások, konferenciák stb. látogatása, valamint a hazai és külföldi tapasztalatcsere. Az információforrások közül fokozódott a számítógépes adatbázisok használata, de még mindig nagyon magas azoknak az aránya (több mint 50%), akik nem ismerik ennek lehetőségét. Vannak olyanok is, akik a hagyományos módszereket többre becsülik az újaknál. A megnövekedett nyelvtudás mindenesetre megnövelte az idegen nyelvű szakirodalomban való keresés esélyeit.

Sajnálatos, hogy a Központi Könyvtár e tárgyban írt részletes körlevele ellenére csupán egy rendkívül szűk réteg veszi igénybe az IIF-hálózat szolgáltatásait. A résztvevők 74%-a még csak a használat lehetőségeit sem ismeri.

Az 1993-as felmérés után is minden alkalmat megragadtunk, hogy felhívjuk a figyelmet a nem hagyományos irodalomkereső módszerekre, köztük az IIF-hálózat szolgáltatásaira. Az egyetemi lapban több alkalommal is propagandacikket jelentettünk meg az általunk kínált lehetőségekről. Az elsőéves és a szakkörös hallgatóknak rendszeresen tartott könyvtári bemutatókon a szóban forgó szolgáltatások számos oktató és hallgató érdeklődését keltették már fel. Az érdeklődő oktatók és hallgatók részére – előzetesen megbeszélte idő-

pontban – külön bemutatót is tartunk; ilyenkor megkérjük a résztvevőket, hogy maguk is álljanak be az új módszerek propagálói közé.

A szakirodalom-keresés módszereinek megismertetését fakultatív tárgyként is meghirdettük. Ezen oktatók és kutatók is vettek már részt. Az egyetemi hálózat megindulása és fejlesztése, a számítástechnikai tanszék hálózattal kapcsolatos előadásai ugyancsak hozzájárultak ahhoz, hogy egyre többen ismerjék meg és használják az információkeresésnek ezeket a korszerű módjait.

Irodalom

- BILLÉDI F.-né: A nyájas olvasó. Gondolatok az olvasócentrikus, használóra irányuló könyvtári szolgálatról. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 32. köt. 3. sz. 1985. p. 118–121.
- Használói igények – tájékoztatási szokások. Szerk. Sz. Nagy Lajos. Bp., NPI, 1983.
- HERPAY B.-né: A rendszerelmélet a szakirodalmi tájékoztatásban. = Gazdálkodás, 26. köt. 9. sz. 1982. p. 59–69.
- SCHLICHTER, D. J.–PEMBERTON, J. M.: A császár új ruhája? Veszik-e valami hasznát az egyetemi könyvtárak tervező munkájukban a használói szokásokra vonatkozó felméréseknek? = Könyvtári Figyelő, 3(39). köt. 1. sz. 1993. p. 154–155.
- STECHEK, G.: Könyvtárak értékelése. Mennyiségi vizsgálatok rövid áttekintése. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 25. köt. 7–8. sz. 1978. p. 328–329.

Beérkezett: 1995. II. 16-án.

Jelentkezési felhívás új könyvtárosasszisztens tanfolyamra

Az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár új könyvtárosasszisztens-képző tanfolyamot indít, amelyre ezúton felvételt hirdet.

A tanfolyam a művelődési és közoktatási miniszter 10/1995. (IX. 22.) számú rendelete alapján szerveződik. Időtartama hozzávetőlegesen 1 év, féléves megosztással. Az oktatás elsősorban gyakorlati jellegű, amely a vizsgakövetelményekben is érvényesül. Az új tanfolyam elnevezésben azonos ugyan a korábbi „könyvtárosasszisztens” tanfolyammal, de tartamában és képesítési elismertségében nem. Rövidebb a képzési idő, szűkebb a tematika, következőképpen a képesítési fokozat is alacsonyabb. Így a 2/1993./I. 30. MKM rendelete alapján a végzett hallgató képesítése „segédkönyvtáros”, amely az 1993. évi C törvény (Magyar Közlöny, 182. sz. II. rész, Jogszabályok) módosító rendelkezése szerint a „B2” fizetési osztálynak felel meg.

Tanfolyamunkra elsősorban azoknak az érettségizett hallgatóknak a jelentkezését várjuk – **1996. február 23-ig bezárólag** –, akik a könyvtári munka gyakorlatát akarják rövid idő alatt elsajátítani.

A tanfolyam **kezdési időpontja 1996. március hó vége.**

A **záróvizsgára** előreláthatólag **1997. május hónapban** kerül sor.

A tanfolyam **részvételi díja** félévenként **12 000,- Ft.**

A **záróvizsga költsége** hallgatónként **2500–3000,- Ft** között várható.

Jelentkezésüket írásban kérjük bejelenteni az alábbi címre:

Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (1088 Budapest, Múzeum u. 17.) „Könyvtárosasszisztens-képzés 1996”

Érdeklődni lehet személyesen vagy telefonon: **138-2300/291 m. hétfőn és szerdán 9–12 óraig Mártyán Gyulánál.**